

**ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ,
ΜΑΙΝΑΛΟΥ & ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ**

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

**ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ,
ΜΑΙΝΑΛΟΥ & ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ**

ΕΤΟΣ 2019

Συντάκτες έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Άννα Κανελίδου

Επιμέλεια έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Συντονιστής Φ.Δ. Π.Μ.Μ.Μ.

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ. 1.10/2019 απόφαση του Δ.Σ.

Άστρος, Ιανουάριος 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΗΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

ΧΩΡΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ 25/Α/20.02.2018)

Περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Καταφύγια Άγριας Ζωής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Φορέας διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας

Στελέχωση Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης

Εξοπλισμός Υποστήριξης Δράσεων Τμήματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2019

Δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και τύπων οικοτόπων (ΕΣΠΑ 2014-2020)

Γεωγραφικό σύστημα πληροφοριών μέσω διαδραστικών χαρτών (Web based-GIS) (τοπικό πρόγραμμα CLLD/LEADER 2014-2020)

Συνεχής και συστηματική παρακολούθηση και τεκμηρίωση στοιχείων και πληροφοριών της κατάστασης και των ιδιαίτερων αξιών της προστατευόμενης περιοχής

Παρακολούθηση κοινωνικοοικονομικών στοιχείων και παραμέτρων της προστατευόμενης περιοχής

Παρακολούθηση των εξελίξεων στο ευρύτερο περιβάλλον του Φορέα Διαχείρισης

Παροχή διευκολύνσεων για τη διεξαγωγή ερευνών

Προβολή των επιστημονικών αποτελεσμάτων στον ελληνικό και διεθνή τύπο και τα έγκυρα επιστημονικά περιοδικά

Λειτουργιές παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής των μέτρων προστασίας

Γνωμοδοτήσεις έργων

Σύνταξη ετήσιου προγράμματος δράσης

Υποβολή προτάσεων για την ανάληψη εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων

Μηχανοργάνωση / τεκμηρίωση

Ενημέρωση κοινού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

1. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερονθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περί τους 23 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολιβαδικές εκτάσεις) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολιβαδικές εκτάσεις και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολιβαδικές εκτάσεις περιλαμβάνουν και χορτολιβαδικές εκτάσεις σε ένα μικρό οροπέδιο.

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι. Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείμαση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση που φαίνεται να αποτελεί έναν (πιθανόν απομονωμένο) βιώσιμο πληθυσμό. Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, το οποίο απειλείται με εξαφάνιση στην Ελλάδα και τον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα.

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupacea*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων.

Σημαντικό στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία σε συνδυασμό με την ποικιλία των ιδιαίτερων τύπων οικοτόπων και την μεγάλη ζωική ποικιλότητα της περιοχής αποτελούν βιοτικές παραμέτρους σε ένα μοναδικής ομορφιάς αβιοτικό περιβάλλον που πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Η προστατευόμενη περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων, εντός της οποίας χωροθετούνται μέρος πέντε περιοχών που έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «NATURA 2000». (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας):

- ΕΖΔ – Λιμνοθάλασσα Μουστού (κωδικός: GR 2520003)
- ΕΖΔ – Όρος Πάρνωνα (και περιοχή Μονής Μαλεβής) (κωδικός: GR 2520006)
- ΕΖΔ-πΤΚΣ – Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη (κωδικός: GR 2520005)
- ΕΖΔ-πΤΚΣ – Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαΐδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβασιάς, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι (κωδικός: GR 2540001)
- ΖΕΠ – Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007)

Επιπλέον, εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται και μία Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ).

- ΣΠΠΕ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 123)

Οι περιοχές Natura 2000 που συμπεριλαμβάνονται στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής καταλαμβάνουν έκταση 596.034 στρέμματα.

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικοτόποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.I): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (3.I): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τον Πραστό πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωννα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωννα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): Πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): Περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώννα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχόφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

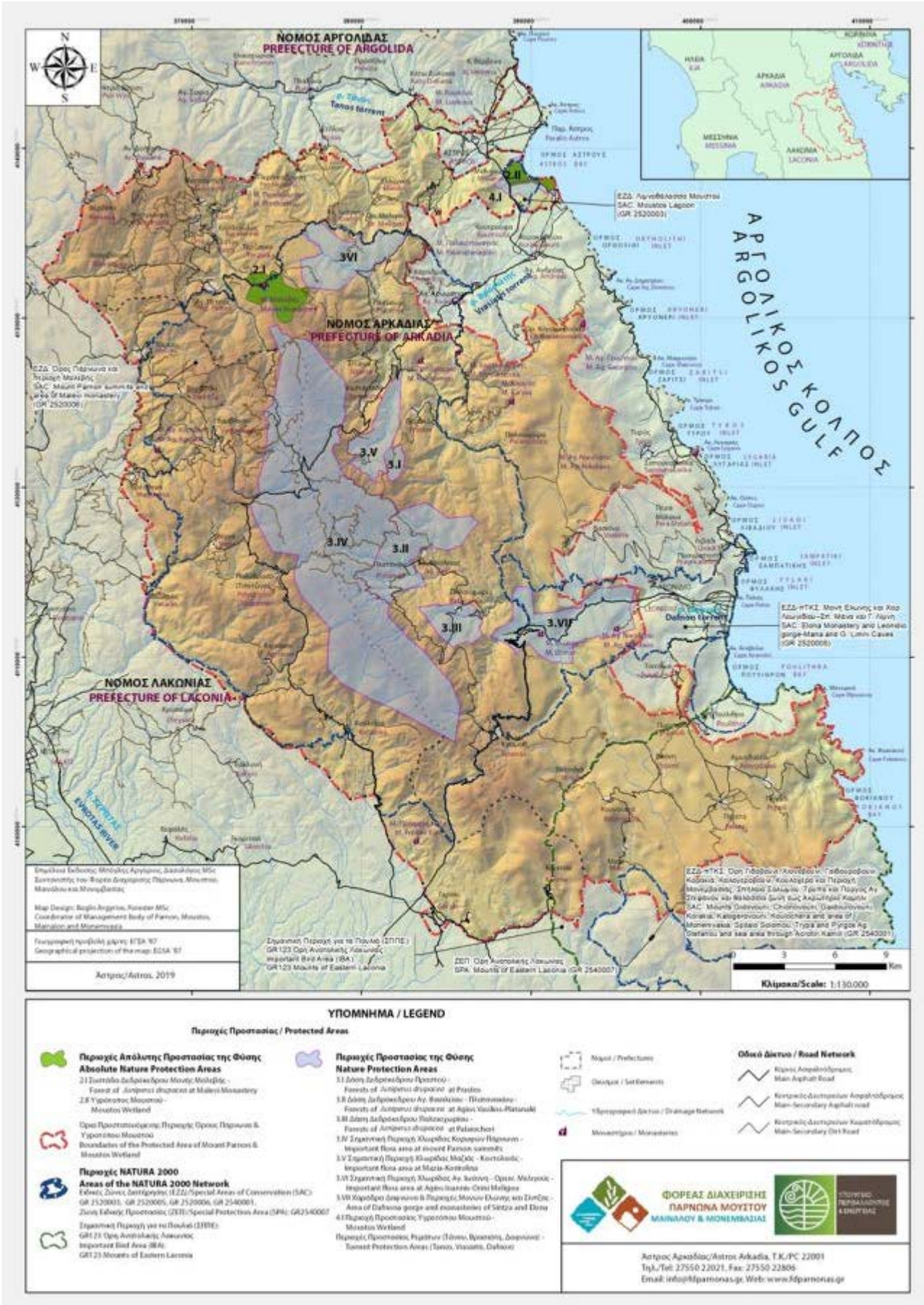
Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Επιμήκεις περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώννα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστού και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

2. ΧΩΡΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ 25/Α/20.02.2018)

Σύμφωνα με το νέο Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 25/Α/20.2.2018), ιδρύονται οχτώ (8) επιπλέον ΦΔΠΠ (συνολικά πλέον 36 ΦΔΠΠ), ενώ διευρύνονται τα όρια των περιοχών αρμοδιότητας των ήδη υφιστάμενων ΦΔΠΠ, έτσι ώστε όλες οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000 της χώρας να ενταχθούν στην εποπτεία των ΦΔΠΠ.

Βάσει του άρθρου 1, οι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) είναι τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που έχουν ως σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση των περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου των άρθρων 18, 19 και 21 του Ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως έχουν αντικατασταθεί με τα άρθρα 4, 5 και 6 του Ν. 3937/2011 (Α' 60), σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 4519/2018. Οι ΦΔΠΠ είναι κοινωφελή Ν.Π.Ι.Δ. και δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Οι ΦΔΠΠ εποπτεύονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Μεταξύ των περιοχών των άρθρων 18, 19 και 21 του Ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως έχουν αντικατασταθεί με τα άρθρα 4, 5 και 6 του Ν. 3937/2011 (Α' 60), περιλαμβάνονται οι Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών (Ειδικές Ζώνες Διατήρησης-ΕΖΔ, Ζώνες Ειδικής Προστασίας-ΖΕΠ και Καταφύγια Άγριας Ζωής-ΚΑΖ).

Σε ότι αφορά τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού, ο οποίος πλέον μετονομάζεται σε **Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας** (ΦΔ), η χωρική αρμοδιότητά του αυξάνεται σημαντικά, περιλαμβάνοντας πλέον εκτός από την υφιστάμενη κατά την έναρξη ισχύος του περιοχή ευθύνης [Κ.Υ.Α υπ' αριθμ. 33999 (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6.9.2010) όπως έχει τροποποιηθεί (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013)], όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5γ του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)], και δεκατέσσερις (14) περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Συγκεκριμένα, η χωρική αρμοδιότητα του ΦΔ περιλαμβάνει συνολικά τις εξής περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (**ΕΖΔ**: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, **ΖΕΠ**: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας, **πΤΚΣ**¹: προτεινόμενος Τόπος Κοινοτικής Σημασίας):

- ΕΖΔ-ΖΕΠ – Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002) (1.308,91 ha).
- ΕΖΔ – Όρος Ολίγυρτος (κωδικός: GR 2530004) (8.630,65 ha).
- ΕΖΔ - Όρος Μαίναλο (κωδικός: GR 2520001) (22.673,07 ha).
- ΖΕΠ - Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (κωδικός: GR 2510004) (11.477,38 ha).
- ΕΖΔ - Λίμνη Τάκα (κωδικός: GR 2520002) (1.033,15 ha).
- ΕΖΔ - Ακροναυπλία και Παλαμήδι (κωδικός: GR 2510003) (366,16 ha).
- ΕΖΔ – Λιμνοθάλασσα Μουστού (κωδικός: GR 2520003) (368,24 ha).
- ΕΖΔ –Όρος Πάρνωνα (και περιοχή Μονής Μαλεβής) (κωδικός: GR 2520006) (55.767,52 ha).
- ΕΖΔ-πΤΚΣ – Μονή Έλυνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη (κωδικός: GR 2520005) (8.293,47 ha).

¹ Αφορά τις νέες περιοχές Natura (πΤΚΣ) και τις επεκτάσεις υφιστάμενων περιοχών Natura (ΕΖΔ-πΤΚΣ) βάσει της υπ' αρ. 50743 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β 4432/15.12.2017) «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000»

- ΕΖΔ-πΤΚΣ – Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβασιάς, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι (κωδικός: GR 2540001) (38.869,97 ha).
- ΖΕΠ – Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007) (37.566,61 ha).
- ΕΖΔ-πΤΚΣ – Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου (κωδικός: GR 2540003) (10.632,61 ha).
- ΖΕΠ – Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα (κωδικός: GR 2540006) (2.172,76 ha).
- ΕΖΔ – Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφώνησος (κωδικός: GR 2540002) (5.493,74 ha).

Επιπλέον, εντός των ορίων χωρικής αρμοδιότητας του φορέα διαχείρισης περιλαμβάνονται και τέσσερις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ).

- ΣΠΠΕ – Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 117)
- ΣΠΠΕ - Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (κωδικός: GR 118)
- ΣΠΠΕ – Δέλτα Ευρώτα (κωδικός: GR 122)
- ΣΠΠΕ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 123)

Η χωρική αρμοδιότητα του ΦΔ αυξάνεται αισθητά καλύπτοντας σχεδόν όλη την Ανατολική Πελοπόννησο. Η νέα περιοχή ευθύνης του ΦΔ εκτείνεται εντός των ορίων 10 Δήμων και εντός 4 Περιφερειακών Ενοτήτων (Λακωνία, Αρκαδία, Αργολίδα και Κορινθία), με το μεγαλύτερο τμήμα να ανήκει στον Νομό Λακωνίας. Επιπλέον, ο ΦΔ έχει στην αρμοδιότητά του εκτός από ορεινά οικοσυστήματα (Πάρνωνας, Μαίναλο, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο και Λύρκειο, Ανατολικής Λακωνίας), υγροτοπικά (Μουστός, Στυμφαλία, εκβολές Ευρώτα), ποτάμια (Ευρώτας), νησιωτικά (Ελαφώνησος) και θαλάσσια (Λακωνικός κόλπος και θαλάσσια ζώνη Μονεμβασιάς).

Με το Ν. 4519/2018, μεταξύ άλλων, επικαιροποιούνται οι αρμοδιότητες των ΦΔΠΠ, με έμφαση στα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης και διαβούλευσης, παράλληλα με την περιβαλλοντική προστασία και διαχείριση. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 4, στις αρμοδιότητες των ΦΔΠΠ περιλαμβάνεται η υλοποίηση και παρακολούθηση των Σχεδίων Διαχείρισης για την αειφορική διαχείριση και προστασία των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, καθώς και η ανάληψη δράσεων και η αξιοποίηση χρηματοδοτικών πόρων για την ήπια τοπική ανάπτυξη στις προστατευόμενες περιοχές. Επίσης, οι ΦΔΠΠ μεριμνούν για τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων και περιβαλλοντικών στοιχείων, την κατάρτιση μελετών και τη διεξαγωγή ερευνών, καθώς και για την εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στα οικεία Σχέδια Διαχείρισης. Σύμφωνα με την ίδια διάταξη οι ΦΔΠΠ παρέχουν αιτιολογημένες γνωμοδοτήσεις κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και των δραστηριοτήτων που εμπíπτουν στις περιοχές ευθύνης τους, καθώς επίσης είναι υπεύθυνοι για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και των παραγωγικών φορέων με δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας κέντρων πληροφόρησης, έκδοσης ενημερωτικού υλικού και διοργάνωσης/συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης, σε συνέδρια, ημερίδες κτλ. Τέλος, οι ΦΔΠΠ οφείλουν να συνεργάζονται με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, την Επιτροπή «Φύση 2000», τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο πεδίο δράσης τους για την εκπλήρωση του έργου τους.

Τέλος, με το νέο νόμο ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τα Διοικητικά Συμβούλια των ΦΔΠΠ και θεσμοθετούνται επταμελή Δ.Σ., τα οποία πρόκειται να αντικαταστήσουν τα υπάρχοντα μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2019.

Καταφύγια Άγριας Ζωής

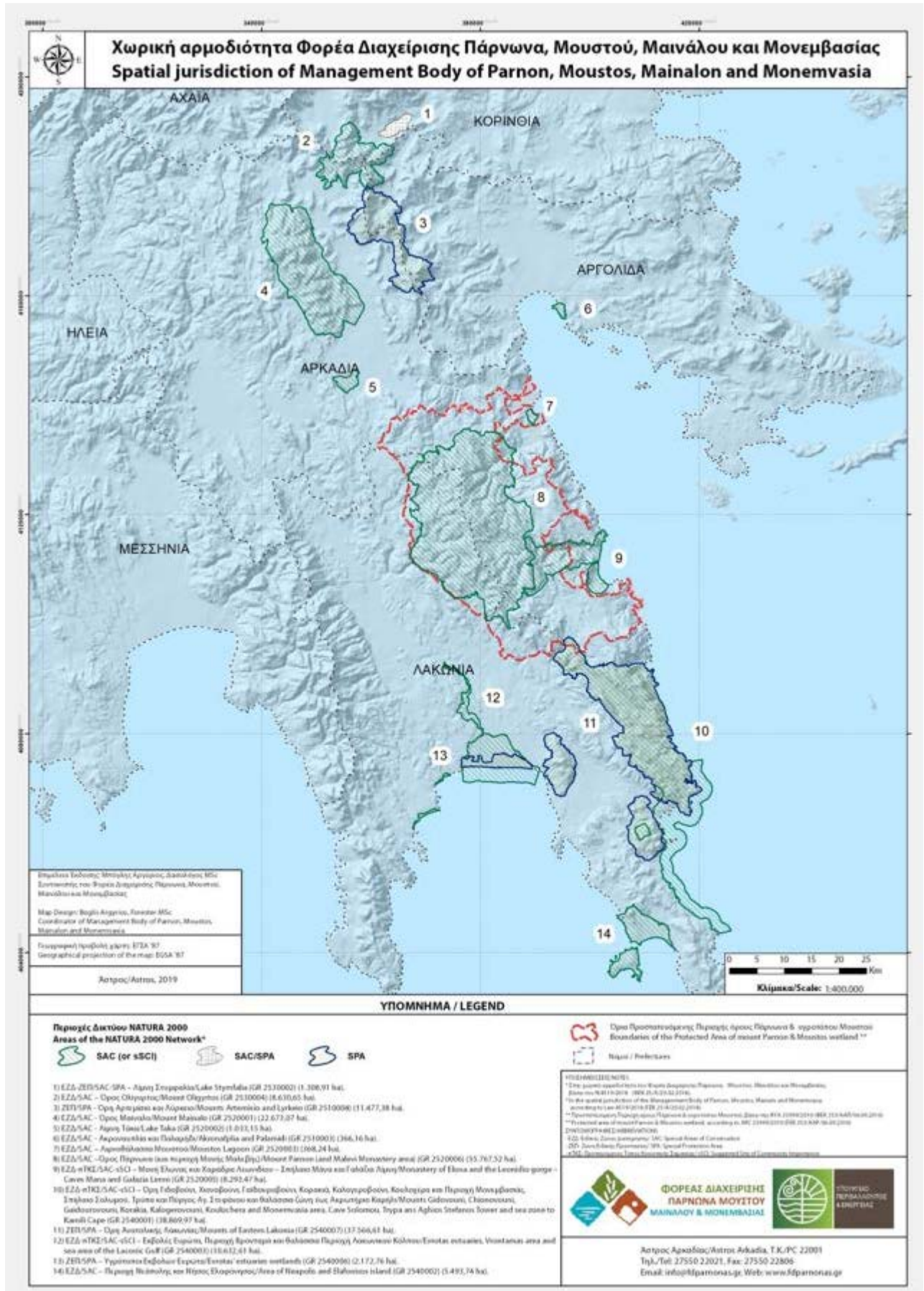
Εντός της προστατευόμενης περιοχής εντοπίζονται συνολικά έντεκα (11) Καταφύγια Άγριας Ζωής.

- **Κουφοβούνι - Τσικούλιο** (Βαμβακούς - Καστάνιτσας) (~8.000στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο** (Γερακίου) (~5.000 στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Μονή Παλαιοπαναγιάς** (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους) (~7.000 στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 162614/1852 ΦΕΚ520/Β/8-5-1979
- **Υγροβιότοπος Μουστού** (Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~5.900στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 563 ΦΕΚ329/Β/12-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φονεμένοι-Κούτσουρα** (Αγ. Πέτρου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/13-9-1985
- **Κορομηλιάς - Βασκίνας** (Δήμου Νότιας Κυνουρίας) (~12.100στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 630 ΦΕΚ329/Β/13-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φαράγγι Μαζιάς** (Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~16.050στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 629 ΦΕΚ329/Β/14-3-2001
- **Γαϊδουροβουνίου** (Δημοτικών Διαμερισμάτων Κρεμαστής - Λαμπόκαμπου Δήμων Νιάτων – Ζάρακα, Νομού Λακωνίας) (~24.500στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 1504 ΦΕΚ911/Β/16-07-2001 (τροποποίηση και ισχύει),
- **Λίμνη Στυμφαλία - Απέλευρο όρος** (Δήμου Στυμφαλίας Κορινθίας και Κοινότητας Αλέας Αργολίδας) (~31.000στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 1610 ΦΕΚ170/Β/18-02-2003,
- **Δασώδης περιοχή Αγ. Θεοδώρων** (Τριπόλεως και κοινότητας Περθωρίου Νομού Αρκαδίας) (~31.000στρ.) με την απόφαση του Υπουργού Γεωργίας υπ' αριθ. 33635/1789 ΦΕΚ604/Β/30-04-1976.
- **Περιοχή Δασαρχείου Βυτίνας** (Κοινοτήτων Πιάνας, Αλωνίσταινας, Χρισοβιτισίου, Ελάτης, Πυργακίου) (~16.588στρ.) με εντολή Υπουργού Γεωργίας απόφαση του Γενικού Γραμματέα υπ' αριθ. 170836/2258/27.6.85 (ΦΕΚ 435 τ. Β'/15.7.85), βάσει της οποίας τροποποιήθηκε η υπ' αριθ. 33624/1741/6.5.76 (ΦΕΚ 660/Β/17.5.76) απόφαση του Υφυπουργού Γεωργίας.

Η διαχείριση των Καταφυγίων Άγριας Ζωής πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις Διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύει.

Σύμφωνα με την τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 57 του Ν.Δ. 86/1969 του Δασικού Κώδικα οι δραστηριότητες και οι απαγορεύσεις στα καταφύγια άγριας ζωής είναι οι εξής:

- Απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, ή αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α' και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται και εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία.
- Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών τους αναγκών. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμοδίου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Φορέας διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Με το Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 25/Α΄/20-2-2018) ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού, πλέον μετονομάζεται σε **Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας** (ΦΔ) και η χωρική αρμοδιότητά του αυξάνεται σημαντικά, περιλαμβάνοντας πλέον εκτός από την υφιστάμενη, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, περιοχή ευθύνης [Κ.Υ.Α υπ΄ αριθμ. 33999 (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6.9.2010) όπως έχει τροποποιηθεί (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013), όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5γ του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)], και δεκατέσσερις (14) περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Ο Φορέας διοικείται από 11 μέλες Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Π.Ε.Ν. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από τις υπ΄ αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) & 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/ΥΟΔΔ/9.10.2014), όπως ισχύει. Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ο Δημήτριος Μήλιος του Αθανασίου, του κλάδου ΤΕ Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής, Διευθυντής Υδάτων Πελοποννήσου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Στελέχωση Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης

Το τμήμα Προστασίας και Διαχείρισης στελεχώνεται από:

- Άννα Κανελίδου, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος Μ.Σc./Υπεύθυνη Τμήματος,

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος Μ.Σc./Συντονιστής Φ.Δ. Π.Μ.Μ.Μ.
- Δήμος Αναστόπουλος, Μηχανικός Περιβάλλοντος Μ.Σc./Στέλεχος του Τμήματος Προστασίας

Η Υπεύθυνη Τμήματος ευθύνεται για την αποδοτική λειτουργία και εκτέλεση των εργασιών που αναλαμβάνει το Τμήμα και προβαίνει σε κάθε ενέργεια και μέτρο που προωθεί την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία του.

Το αντικείμενο του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης περιγράφεται στο άρθρο 9 της υπ΄ αριθμ. 21393/2006 Υ.Α. «Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας Υπηρεσιών Και Του Προσωπικού Του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού» (ΦΕΚ747/Β/21-06-2006).

Εξοπλισμός Υποστήριξης Δράσεων Τμήματος

Ο υλικός εξοπλισμός που διαθέτει ο Φορέας Διαχείρισης και χρησιμοποιείται από το Τμήμα Προστασίας και Διαχείρισης που αφορά στο έμπυχο δυναμικό του, περιλαμβάνει και πάγιο εξοπλισμό που έχει ήδη προμηθευτεί και διαθέτει ο Φορέας, περιλαμβάνει συνοπτικά:

- μία τηλεόραση
- δύο φορητούς και τρεις σταθερούς Η/Υ
- ένα όχημα εκτός δρόμου

- ένα τηλεσκόπιο και τρία ζευγάρια κιάλια
- ένα έγχρωμο φωτοαντιγραφικό μηχάνημα
- έναν εκτυπωτή τύπου Plotter
- έναν καταγραφέα ήχων χειροπτέρων
- έναν μετρητή pH/διαλυμένου O₂
- εξειδικευμένα προγράμματα (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – GIS)
- δύο συσκευές ArcPad, με ενσωματωμένο το λογισμικό ArcMap, GPS και φωτογραφική μηχανή
- μία συσκευή αναπαραγωγής DVD
- μία συσκευή αναπαραγωγής πολυμέσων (media player)
- αποστασιόμετρο
- εννιά συσκευές καταγραφής πανίδας με αισθητήρα κίνησης
- βιβλία και επιστημονικά συγγράμματα
- οδηγούς αναγνώρισης πανίδας και χλωρίδας
- μία φορητή συσκευή προβολής (projector)
- δύο φωτογραφικές μηχανές dSLR
- δύο τρίποδα τηλεσκοπίου και φωτογραφικών μηχανών
- μία βιντεοκάμερα καταγραφής υψηλής ανάλυσης HD

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2019

Η χωρική αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας καταλαμβάνει έκταση 2.292.021,5 στρεμμάτων κυρίως δασικού τύπου, αλλά και υγροτόπους και λίμνες, ποταμούς και θαλάσσιες ζώνες, καθώς και ιστορικές τοποθεσίες. Περιλαμβάνει πολυάριθμα χωριά των οποίων οι κάτοικοι αναπτύσσουν δραστηριότητες που θα πρέπει να εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στο χώρο της προστατευόμενης περιοχής υπάρχει έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (κτηνοτροφία, γεωργία, δενδροκομία, μελισσοκομία, συλλογή βοτάνων, λατόμηση μαρμάρων, υπηρεσίες τουρισμού, περιορισμένη βιομηχανική παραγωγή), πέραν των επισκεπτών που δέχεται κυρίως τις τουριστικές περιόδους, και το γεγονός ότι η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού είναι ανεπαρκής σε θέματα προστασίας των περιοχών ευθύνης του ΦΔΠΜΜΜ, δημιουργούνται προβλήματα ακατάλληλης συμπεριφοράς.

Επίσης, η εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ), των σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που αναμένεται να υλοποιηθούν στο προσεχές μέλλον, θα περιγράψει τους εξειδικευμένους περιορισμούς και στόχους που θα τεθούν για την προστασία των προστατευόμενων περιοχών.

Συγκεκριμένα, τα ανωτέρω έρχονται να δώσουν λύσεις σε χρόνια προβλήματα, καθώς:

- οριοθετούνται και διασφαλίζονται οι προστατευόμενες περιοχές.
- καθορίζονται οι ζώνες χρήσεων γης και δραστηριοτήτων εντός των προστατευόμενων περιοχών.
- εκπληρώνονται υποχρεώσεις της χώρας έναντι των Ευρωπαϊκών Οδηγιών για τη φύση.
- τίθενται οι βασικοί κανόνες για έναν βιώσιμο αναπτυξιακό σχεδιασμό και για την προώθηση ενός υγιούς περιβάλλοντος ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο πραγματοποιήθηκαν εργασίες πεδίου στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι εργασίες πεδίου επικεντρώθηκαν είτε σε καταγραφές της βιοποικιλότητας ομάδων, κυρίως ζώων, είτε είχε περισσότερο στοχευμένες δράσεις, π.χ. καταγραφή βιοποικιλότητας σπηλαίων. Οι δράσεις που σχετίζονται με την παρακολούθηση/ τεκμηρίωση/ αξιολόγηση αλλά και προστασία συχνά έγιναν με τη συνεργασία φορέων όπως με διεθνή ερευνητικά κέντρα για διευκόλυνση σε ερευνητές στην Π.Π., μη κυβερνητικές οργανώσεις (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, WWF, ANIMA, Ορειβατικούς Συλλόγους, Honeyguide Holidays). Στα πλαίσια της συνεργασίας με ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, χορηγήθηκαν άδειες επιστημονικής έρευνας σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς ερευνητές για μελέτες και συλλογή δειγμάτων στην Π.Π.

Με τη νέα κατάσταση που διαμορφώθηκε με την εφαρμογή του Ν. 4519/2018 και την αύξηση της χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης, προκύπτουν προβλήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των περιοχών αυτών καθώς και με τη διοίκησή τους σε συνδυασμό με την οργάνωση και την συγκρότηση του Φορέα Διαχείρισης, καθώς:

- είναι πολλά και διαφορετικά τα προστατευτέα στοιχεία και διαφορετικές οι πιέσεις και απειλές.
- η διοικητική ένταξη των περιοχών ποικίλει (10 Δήμοι, 4 Περιφερειακές Ενότητες).
- δεν υφίσταται θεσμικό πλαίσιο για τις εν λόγω περιοχές (απουσία εγκεκριμένων Ε.Π.Μ. και Π.Δ., αλλά και Σχεδίων Διαχείρισης, τα οποία έχει αναλάβει να υλοποιήσει το ΥΠΕΝ).
- οι υπηρεσίες του ΦΔ είναι υποστελεχωμένες σε σχέση με τη σημαντική αύξηση της έκτασης της περιοχής ευθύνης του.

Παρόλα αυτά, ο ΦΔ έχει προγραμματίσει για το 2019 να εφαρμόσει τις κάτωθι ενέργειες:

Δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και τύπων οικοτόπων (ΕΣΠΑ 2014-2020)

Ο Φορέας Διαχείρισης ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση του Ε.Υ.Δ. Ε.Π. «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π.Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α) για υποβολή προτάσεων με την αίτηση χρηματοδότησης ύψους 1.000.000,00 €, με τίτλο «Επιχορήγηση του Φορέα Διαχείριση Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας για δράσεις διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων». Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της Πράξης ορίζεται στα 5 έτη (2019-2023).

Για την παρούσα Προγραμματική Περίοδο το ΥΠΕΝ έθεσε προτεραιότητες στην υλοποίηση έργων από τους ΦΔ στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020, βασιζόμενες στα αποτελέσματα του οριζόντιου έργου της ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ, τα περιεχόμενα του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) και την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα.

Έχοντας υπόψη το περιεχόμενο των δράσεων που υλοποιήθηκαν από τους ΦΔΠΠ κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους και τις ανάγκες που το έργο της ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ κατέδειξε σχετικά με την κατάσταση και τους στόχους διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος, το ΥΠΕΝ προωθεί στην παρούσα προγραμματική κυρίως την υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων, ανεξαρτήτως μεγέθους παρεμβάσεων. Οι διαχειριστικές αυτές δράσεις έχουν στόχο κυρίως τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης ειδών και οικοτόπων με μη ικανοποιητικό ή κακό βαθμό διατήρησης στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης.

Η αίτηση χρηματοδότησης αφορά στην επιχορήγηση του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας για την υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων για τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών (Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ), αλλά και εθνικού ενδιαφέροντος, των οποίων ο σημερινός βαθμός κρίνεται μη ικανοποιητικός ή χρήζουν επαναλαμβανόμενης διαχείρισης. Στόχος είναι η ανάσχεση της απώλειας της Βιοποικιλότητας και προστασία αυτής και της υποβάθμισης των λειτουργιών των Οικοσυστημάτων. Η προστασία της βιοποικιλότητας θα επιτευχθεί μέσω της διατήρησης σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών στην περιοχή ευθύνης του ΦΔ. Οι δράσεις αφορούν την:

- Ανάπτυξη δικτύωσης με υπηρεσίες εσωτερικού και εξωτερικού.
- Βελτίωση των γνώσεων, με σκοπό την ενισχυμένη και πιο αποτελεσματική διαχείριση της περιοχής ευθύνης (14 περιοχές NATURA 2000 σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.4519/2018) του ΦΔ.
- Παρακολούθηση και καταγραφή παρουσίας του τσακαλιού (*Canis aureus*) και την διαχείριση συγκρούσεων από το τσακάλι στα κτηνοτροφικά ζώα.
- Χαρτογράφηση των πληθυσμών και την εκτίμηση της δομής και της δυναμικής των πληθυσμών δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) και της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους.
- Βελτίωση/ανόρθωση ενδιαιτημάτων ΤΟ 92Α0 «Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*».
- Συμβολή στην αντιπυρική προστασία του Πάρνωννα με τοποθέτηση προκατασκευασμένων δεξαμενών και βυτίων πυρόσβεσης στα οχήματα του ΦΔ.
- Ρύθμιση περιβαλλοντικών συνθηκών σε οικοτόπους με σκοπό την βελτίωση κατάστασης διατήρησης.
- Διαχείριση αμμοθινικών οικοσυστημάτων (ΤΟ 2110, 2120 και 2250) στην ΕΖΔ-πΤΚΣ με κωδικό GR 2540003 (εκβολές Ευρώτα) και στην ΕΖΔ με κωδικό GR 2540002 (Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφώνησος).
- Προστασία περιοχών ωτοκίας και αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, στις παραλίες του Λακωνικού κόλπου και της περιοχής Μονεμβασίας, σε συνεργασία με τον ΑΡΧΕΛΩΝ.

- Βελτίωση του βαθμού διατήρησης των προστατευόμενων ειδών ιχθυοπανίδας *Squalius keadicus* (Κινδυνεύον) και *Pelagius laconicus* (Κρισίμως Κινδυνεύον) στην ΕΖΔ-πΤΚΣ με κωδικό GR 2540003 (εκβολές Ευρώτα).
- Εφαρμογή μέτρων συνεχούς διαχείρισης για τον καλαμιώνα (ΤΟ 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ με κωδικό GR 2530002 (Λίμνη Στυμφαλία).

Η καινοτομία της Πράξης έγκειται στο γεγονός πως για πρώτη φορά εφαρμόζονται διαχειριστικές δράσεις σε περιοχές Natura 2000 με στόχο τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων, των οποίων ο σημερινός βαθμός κρίνεται μη ικανοποιητικός. Η Πράξη θα συμβάλει στην ενίσχυση επιφάνειας οικοτόπων έκτασης 3.437,63 ha, για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης, ενώ το γεγονός ότι όλες οι δράσεις θα υλοποιηθούν σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 εξασφαλίζει εργαλεία διαχείρισης στο σύνολο των περιοχών αυτών.

Η πράξη θα υλοποιηθεί με δύο (2) Υποέργα:

Υποέργο 1: Διαχειριστικές δράσεις για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Η υλοποίηση του Υποέργου θα γίνει με ίδια μέσα. Στην απόφαση για την εκτέλεση του υποέργου με ίδια μέσα περιγράφονται αναλυτικά οι δράσεις, οι ποσότητες, οι εργασίες, οι υπηρεσίες και τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν με το αντίστοιχο κόστος και το ακριβές χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου. Επίσης, στην ίδια απόφαση περιγράφονται οι διαδικασίες και ο ορισμός των οργάνων για την πιστοποίηση, τον έλεγχο, και την παραλαβή των παραδοτέων.

Μέσα από την υλοποίηση του παρόντος υποέργου ο Φορέας Διαχείρισης αποσκοπεί:

Α) στην απόκτηση «εργαλείων διαχείρισης» που θα συνεισφέρουν αποφασιστικά στην ολοκληρωμένη και ορθολογική διαχείριση του προστατευτέου αντικείμενου.

Β) στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την επίτευξη αποτελεσματικής διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών (14 περιοχές NATURA 2000).

Γ) στην ανάπτυξη δικτύωσης με φορείς, υπηρεσίες και ΜΚΟ, τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού, για μεταφορά και ανταλλαγή τεχνογνωσίας.

Δ) στη βελτίωση του βαθμού διατήρησης προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών των οποίων ο σημερινός βαθμός κρίνεται μη ικανοποιητικός ή χρήζουν επαναλαμβανόμενης διαχείρισης, στην χωρική αρμοδιότητα του ΦΔ.

Υποέργο 2: Εφαρμογή μέτρων συνεχούς διαχείρισης για τον καλαμιώνα (Τ.Ο. 72Α0) στην ΕΖΔ-ΖΕΠ – Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002)

Η διαχείριση του καλαμιώνα μέσα από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE Stymfalia (LIFE12 NAT/GR/000275), είχε στόχο να συμβάλει στην βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων για τα οποία έχει χαρακτηριστεί η περιοχή της λίμνης Στυμφαλίας ως ΕΖΔ (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ) και ΖΕΠ (Οδηγία 2009/147/ΕΚ) του Δικτύου Natura 2000. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε ένα επιχειρησιακό σχέδιο σε τρεις (3) διακριτές φάσεις, που περιλάμβανε: (1) την πιλοτική ερευνητική φάση με κοπή 12 στρ. καλαμιώνα, (2) την ενδιάμεση φάση (2016-2017) με ένα μεγαλύτερο ερευνητικό πρόγραμμα του τρόπου διαχείρισης με κοπή και (3) τελική φάση (2018), όπου υλοποιήθηκε η εφαρμογή της διαχείρισης.

Ο Φορέας Διαχείρισης εκτιμώντας την σημαντικότητα της δράσης αυτής για την αποκατάσταση της Λίμνης Στυμφαλίας, μέσω του Υποέργου 2 θα υλοποιηθούν σε ετήσια βάση κοπή καλαμιώνα βάσει του Σχεδίου Διαχείρισης που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του LIFE Stymfalia. Θα συνταχθεί πρωτόκολλο συνεργασίας με το Πολιτιστικό Ίδρυμα Πειραιώς (Συντονιστή δικαιούχο του LIFE Stymfalia), ώστε να παραχωρηθεί η χρήση του μηχανοκίνητου εξοπλισμού (τρακτέρ, ειδικό μηχάνημα κοπής καλαμιών και πλατφόρμας) που προμηθεύτηκαν στο πλαίσιο του έργου LIFE Stymfalia.

Η διαχείριση του καλαμιώνα στη λίμνη Στυμφαλία, αποτελεί το μέσο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής. Η διαχείριση του καλαμιώνα με κοπή εξυπηρετεί την αύξηση της μωσαϊκότητας του οικοσυστήματος της λίμνης, ενώ παράλληλα, με την απομάκρυνση ποσοτήτων βιομάζας, μειώνονται οι παράγοντες δημιουργίας συνθηκών ευτροφισμού.

Η έγκριση χρηματοδότησης με την ένταξη της Πράξης αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2019. Η ένταξη της Πράξης θα εκκινήσει τις διαδικασίες ανάθεσης για την υλοποίηση των ανωτέρω περιγραφόμενων δράσεων, βάσει του χρονοδιαγράμματος που συνοδεύει την Πράξη.

Γεωγραφικό σύστημα πληροφοριών μέσω διαδραστικών χαρτών (Web based-GIS) (τοπικό πρόγραμμα CLLD/LEADER 2014-2020)

Στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER 2014-2020 της ΟΤΔ Πάρνωνα με τίτλο: “Ανατολική Πελοπόννησος. Απόθεμα Βιόσφαιρας & Επιχειρηματικές Ζώνες Καινοτομίας” του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, Μέτρο 19, Υπομέτρο 19.2, για παρεμβάσεις Δημοσίου Χαρακτήρα, ο Φορέας Διαχείρισης υπέβαλε πρότασης χρηματοδότησης προϋπολογισμού 216.490,00 €, με τίτλο «Υποστήριξη δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης. Η περίπτωση του Αποθέματος Βιόσφαιρας Πάρνωνα-Μαλέα», αυτή περιλαμβάνει κυρίως δράσεις ενημέρωσης ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού περιοχής παρέμβασης της προτεινόμενης περιοχής του Αποθέματος Βιόσφαιρας.

Η πρόταση θα υλοποιηθεί μέσω πέντε (5) υποέργων με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης τα μέσα του 2019 έως το τέλος του 2021.

Το Υπόεργο 1: **Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών μέσω διαδραστικών χαρτών (WEB based-GIS) της προτεινόμενης περιοχής του Αποθέματος Βιόσφαιρας όρους Πάρνωνα – Κάβου Μαλέα, της ανωτέρω πρότασης** συνίσταται στην δόμηση μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής, καταχώρησης των πληροφοριών για την προτεινόμενη περιοχή του Αποθέματος Βιόσφαιρας όρους Πάρνωνα – Κάβου Μαλέα σε γεωβάση (Geodatabase) και ψηφιακής απεικόνισης της, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών που θα ικανοποιεί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2007/2/EK (INSPIRE). Η βασική δομή της εφαρμογής θα αποτελείται από τρία υποσυστήματα, το υποσύστημα χαρτογραφικής απεικόνισης, το υποσύστημα φύλαξης/γνωμοδοτήσεων και το υποσύστημα παρακολούθησης ειδών και τύπων οικοτόπων. Τα δεδομένα θα καταγράφονται στο πεδίο με τη χρήση φορητών υπολογιστών ή tablets που θα έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και δέκτη συστήματος εντοπισμού θέσης (GPS). Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα εποπτικό εργαλείο συνολικής απεικόνισης και παρακολούθησης της περιοχής όπου θα καταγράφεται το σύνολο της πληροφορίας που θα προκύπτει στο πεδίο, και θα διαχειρίζεται συνδυαστικά προκειμένου να εξαγονται συμπεράσματα και να πραγματοποιούνται οι κατάλληλες δράσεις.

Συνεχής και συστηματική παρακολούθηση και τεκμηρίωση στοιχείων και πληροφοριών της κατάστασης και των ιδιαίτερων αξιών της προστατευόμενης περιοχής

1. Καταγραφές προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Οι εργασίες πεδίου θα πραγματοποιηθούν σε ημέρες με καλές καιρικές συνθήκες (κατά το δυνατό) για τη μεγιστοποίηση των πιθανοτήτων καταγραφής των πανιδικών δεδομένων. Η πλειονότητα της εργασίας θα γίνει τους καλοκαιρινούς μήνες, το τέλος της άνοιξης και την αρχή του φθινοπώρου. Οι καταγραφές πεδίου μέσω άμεσης ή έμμεσης καταγραφής από έναν παρατηρητή θα συνδυαστούν με φωτογραφικές καταγραφές της πανίδας. Σε ορισμένες περιπτώσεις θα χρησιμοποιηθούν και οι αυτόματες φωτογραφικές μηχανές καταγραφής πανίδας του Φορέα Διαχείρισης. Η προμήθεια των

μηχανών βοήθησε στην καλύτερη καταγραφή της Προστατευόμενης Περιοχής, ειδικά για την καταγραφή νυχτόβιων και γενικότερα κρυπτικών ειδών πανίδας. Εντούτοις, η κλοπή ενός αριθμού φωτογραφικών μηχανών από αγνώστους από τα σημεία που είχαν τοποθετηθεί, παρά τις προσπάθειες του προσωπικού οι φωτογραφικές μηχανές να γίνονται το λιγότερο δυνατό διακριτές από περαστικούς, είχε σαν αποτέλεσμα την αναστολή της τοποθέτησης και πλέον την τοποθέτηση μόνο σε περιπτώσεις προστατευμένων χώρων.

2. Καταγραφή ειδών ορνιθοπανίδας

Θα πραγματοποιηθούν καταγραφές της ορνιθοπανίδας, κυρίως των υδρόβιων, στο υγροτοπικό σύμπλεγμα του Μουστου, στα πλαίσια των Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδρόβιων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) (Ιανουάριος) και της αναλυτικής καταγραφής των ειδών RIA- Rapid Information Action (Σεπτέμβριο) σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Προς το παρόν και μέχρι την πλήρη στελέχωση του ΦΔ με τακτικό προσωπικό, οι ανωτέρω καταμετρήσεις θα πραγματοποιηθούν μόνο στο υγροτοπικό σύμπλεγμα του Μουστου και δεν θα επεκταθούν και στα υπόλοιπα υγροτοπικά συστήματα που τελούν υπό την διαχείριση του ΦΔ, όπως λίμνη Στυμφαλία, λίμνη Τάκα και εκβολές Ευρώτα.

Οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδρόβιων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) αποτελούν μέρος ενός παγκόσμιου προγράμματος (International Waterbird Census) της Διεθνούς Οργάνωσης Υγροτόπων (Wetlands International). Πρόκειται για το μακροβιότερο και παγκοσμίου εμβέλειας πρόγραμμα παρακολούθησης της βιοποικιλότητας στον κόσμο. Καταγράφονται κυρίως υδρόβια και παρυδάτια είδη πουλιών που διαχειμάζουν στους υγροτόπους, αλλά και άλλα είδη που έχουν σχέση με αυτούς αν και ανήκουν σε τελείως διαφορετικές οικογένειες όπως αρπακτικά και θαλασσοπούλια. Τα δεδομένα που συλλέγονται επιτρέπουν την εκτίμηση των τάσεων των πληθυσμών και των μεταβολών που παρουσιάζουν οι υγρότοποι.

Οι ΜΕΚΥΠ διεξάγονται κάθε χρόνο σε πάνω από 100 χώρες με τη συμμετοχή περίπου 15.000 καταμετρητών, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι εθελοντές. Στην Δυτική Παλαιαρκτική (Ευρώπη μέχρι Ουράλια και χώρες της Κασπίας εκτός αυτές της Μέσης Ανατολής, Τουρκία και χώρες της ανατολικής Μεσογείου και τέλος όλες οι βόρειο αφρικάνικες χώρες της Μεσογείου) οι Καταμετρήσεις των Υδροβίων έχει καθοριστεί να διεξάγονται την δεύτερη και τρίτη εβδομάδα του Ιανουαρίου σε ιδιαίτερες περιπτώσεις γίνονται και την τέταρτη. Οι περιοχές όπου γίνονται οι καταμετρήσεις περιλαμβάνουν όλους τους τύπους υγροτόπων, δηλαδή λίμνες, λιμνοθάλασσες, ποτάμια, δέλτα ποταμών, έλη, ταμειυτήρες νερού, κλπ. Κάθε χρόνο καταμετρώνται σε όλο τον κόσμο 30 έως 40 εκατομμύρια υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών, και οι λεπτομέρειες για τις μετρήσεις και τις περιοχές που αυτές έγιναν συγκεντρώνονται στην πρόσφατα αναβαθμισμένη βάση δεδομένων της IWC.

Οι **στόχοι** της παγκόσμιας αυτής απογραφής είναι οι ακόλουθοι:

- Να παρακολουθεί το μέγεθος και τις τάσεις των πληθυσμών των υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών, αλλά και να καταγράφει τις αλλαγές στην γεωγραφική κατανομή τους.
- Να προσδιορίζει τους υγροτόπους διεθνούς σημασίας για τα υδρόβια και παρυδάτια είδη πουλιών, τους οποίους χρησιμοποιούν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου για τις βιολογικές ανάγκες τους.
- Να παρέχει πληροφορίες που έχει συλλέξει από την απογραφή, για να βοηθήσει στην προστασία και στη σωστή διαχείριση των πληθυσμών των υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών, αλλά και των υγροτόπων μέσω των διεθνών συμβάσεων, της εθνικής νομοθεσίας των διαφόρων κρατών και άλλων μέσων.

Ταυτόχρονα με τις εκδηλώσεις της Πανευρωπαϊκής Γιορτής των Πουλιών (ετησίως κάθε Σεπτέμβριο) πραγματοποιείται δράση καταγραφής των πουλιών (RIA–Rapid Information Action), στην οποία θα συμμετέχει ο Φορέας Διαχείρισης συγκεντρώνοντας και αποστέλλοντας την ίδια μέρα στην παγκόσμια βάση δεδομένων της εκδήλωσης τη λίστα με τα είδη πουλιών που θα παρατηρηθούν και τους αριθμούς τους.

Παρακολούθηση κοινωνικοοικονομικών στοιχείων και παραμέτρων της προστατευόμενης περιοχής

Η εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ), των σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, βρίσκεται στο στάδιο της υπογραφής της σχετικής σύμβασης ανάθεσης (όπως τον 12/2018), και βάσει του άρθρου 4 του Ν. 4519/2018, μία από τις αρμοδιότητες των ΦΔΠΠ είναι:

«η διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, τους παραγωγικούς φορείς και κάθε άλλον εμπλεκόμενο κατά περίπτωση φορέα, εντός των περιοχών ευθύνης τους, τόσο κατά τη διαδικασία κατάρτισης των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (Ε.Π.Μ.), των σχεδίων προεδρικών διαταγμάτων για το χαρακτηρισμό των προστατευόμενων περιοχών και των σχεδίων διαχείρισης όσο και σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση απαιτείται, με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση, την αποτελεσματική προστασία και την ανάδειξη των αξιών των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής παραμέτρου στα τοπικά αναπτυξιακά πρότυπα».

Στο πλαίσιο αυτό, ο Φορέας Διαχείρισης προγραμματίζει μέσα στο 2019 την συνέχιση των συναντήσεων/συνεργασιών με τοπικούς φορείς και κυρίως συνδιαλέξεων με πολίτες της τοπικής κοινωνίας, σε μια προσπάθεια να παρουσιαστούν οι δράσεις προστασίας και διαχείρισης -στα πλαίσια της λειτουργίας του Φορέα- να γίνει κατανοητή η αναγκαιότητα προστασίας, διατήρησης και ορθής διαχείρισης της περιοχής. Επίσης, θα διερευνηθούν οι πιθανές επιπτώσεις της εφαρμογής του νομικού πλαισίου προστασίας στην τοπική κοινωνία ώστε να αναδειχτούν τα όποια προβλήματα και αντικρουόμενα συμφέροντα μεταξύ της προστασίας και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην Προστατευόμενη Περιοχή, και τέλος θα καταγραφούν και θα διαβιβαστούν στους αρμοδίους φορείς τα αιτήματα, επιθυμίες, προσδοκίες της τοπικής κοινωνίας από τη λειτουργία του Φορέα.

Παρακολούθηση των εξελίξεων στο ευρύτερο περιβάλλον του Φορέα Διαχείρισης

Ο Φορέας Διαχείρισης θα συνεχίσει την παρακολούθηση των εξελίξεων σχετικά με το μέλλον των Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών για την εύρυθμη λειτουργία του σε σχέση με τον διαρκώς μεταβαλλόμενο τοπικό, νομαρχιακό, περιφερειακό και εθνικό προγραμματισμό που αφορά σε θέματα προστασίας και διατήρησης του περιβάλλοντος και τις προτεραιότητες που τίθενται κάθε φορά. Ομοίως, η διαρκής ενημέρωση για το επίσης μεταβαλλόμενο θεσμικό πλαίσιο, είτε εθνικό είτε διεθνές, είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη συμμόρφωση των δράσεων προστασίας και διαχείρισης –και κατ' επέκταση και όλου του Φορέα.

Συγκεκριμένα, αφορά στην παρακολούθηση:

- των πλαισίων του τοπικού, νομαρχιακού, περιφερειακού και εθνικού προγραμματισμού, του θεσμικού πλαισίου,
- του πλαισίου χρηματοδότησης πρωτοβουλιών,
- των δημόσιων πολιτικών,
- των προγραμμάτων της Ε.Ε.

Παροχή διευκολύνσεων για τη διεξαγωγή ερευνών

Μέσα στα προηγούμενα έτη, αριθμός αλλοδαπών και ημεδαπών επιστημόνων από εθνικά και διεθνή επιστημονικά κέντρα και ιδρύματα επισκέφθηκαν την Προστατευόμενη Περιοχή, και αφού εξασφάλισαν τις απαραίτητες επιστημονικές άδειες από το Φορέα, εκτέλεσαν εργασίες πεδίου μαζί με το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης. Σε άλλες περιπτώσεις συνδράμει στις ερευνητικές προσπάθειες ιδρυμάτων και φορέων με την αποστολή δειγμάτων, φυτικών και ζωικών π.χ. αποστολή καρπών και μοσχευμάτων δενδρόκεδρου στο ΤΕΙ Καβάλας και αποστολή δειγμάτων

τσακαλιού σε διεθνές ερευνητικό κέντρο της Πολωνίας για το πρόγραμμα αποτύπωσης της γενετικής ταυτότητας του τσακαλιού στην Ελλάδα. Ο προγραμματισμός για συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα της χώρας θα περιλαμβάνει και την υποστήριξη ερευνητικών εργασιών στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, τόσο στο επίπεδο των πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών προπτυχιακών φοιτητών, όσο και σε επίπεδο μεταπτυχιακών, διδακτορικών και άλλων ερευνητικών εργασιών. Η υποστήριξη θα περιλαμβάνει καθοδήγηση και επικουρία στην εργασία πεδίου βασιζόμενη στην εξαιρετική γνώση της περιοχής από το προσωπικό του Φορέα, παροχή του εργαστηριακού εξοπλισμού για χρήση από τους ερευνητές, χρήση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού φύλαξης και επόπτευσης, και γενικά όποιου μέσου διαθέτει και μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια της συνεργασίας.

Προβολή των επιστημονικών αποτελεσμάτων στον ελληνικό και διεθνή τύπο και τα έγκυρα επιστημονικά περιοδικά

Η εργασία πεδίου που πραγματοποιήθηκε τα προηγούμενα έτη αξιοποιήθηκε σε διεθνές επιστημονικό συνέδριο μέσα στο 2015 σε συνεργασία με τους επιστήμονες των ερευνητικών ομάδων των αναδόχων των υπηρεσιών καταγραφής και παρακολούθησης. Συγκεκριμένα, ο ΦΔ με τα στελέχη του προσωπικού του Φορέα, PhD Βιολόγο και MSc Δασολόγο, καθώς και τον Πρόεδρο του Δ.Σ., συμμετείχε στο 13^ο Διεθνές Συνέδριο Ζωογεωγραφίας και Οικολογίας της Ελλάδας και των Γειτονικών Περιοχών (ICZEGAR) που πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης στις 7-11 Οκτωβρίου 2015 με την παρουσίαση τεσσάρων επιστημονικών ανακοινώσεων που επιμελήθηκαν, ο υπεύθυνος του Τμήματος Προστασίας Διαχείρισης και ο Συντονιστής Έργου ΕΠΠΕΡΑΑ του Φορέα, σε συνεργασία με μέλη των ομάδων έργου τεσσάρων προγραμμάτων παρακολούθησης πανίδας του Φορέα. Συγκεκριμένα παρουσιάστηκαν οι ακόλουθες αναρτημένες ανακοινώσεις (poster) σχετικά με την πανίδα της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστου:

- **Mount Parnon: a micro-hotspot of freshwater-dependent biodiversity in Greece.** Canella Radea, Sinos Giokas, [Argyrios Boglis](#), [Georgios Tryfonopoulos](#).
- **Diet of the Barn Owl (*Tyto alba*) in NE Peloponnese.** Haralambos Alivizatos, [Georgios Tryfonopoulos](#), [Argyrios Boglis](#), Efstathiou Bourdakis.
- **Bats (Chiroptera) of Mount Parnon and Moustos Wetland.** Papadatou Eleni, Georgiakakis Panagiotis, Papamichail Georgios, [Argyrios Boglis](#), [Tryfonopoulos Georgios](#).
- ***Aphanius almiriensis*: an established and breeding population in Moustos wetland.** Sapounidis A., Liousia V., [Tryfonopoulos G.](#), Ntislidou C., Oikonomou A., Petriki O., Bobori D., Koutrakis E. and Leonardos I.D.

Επίσης, τον Οκτώβριο του 2018 στέλεχος του Τμήματος μαζί με τον Πρόεδρο του Δ.Σ. συμμετείχε στο 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας (HELECOS-9) που διοργανώθηκε από την Ελληνική Οικολογική Εταιρεία στην Πανεπιστημιούπολη Βουτών του Πανεπιστημίου Κρήτης, με δύο αναρτημένες δημοσιεύσεις. Οι επιστημονικές εργασίες που παρουσιάστηκαν υπό την μορφή ανακοίνωσης (poster), σχετίζονται με τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- **Επιστημονική Αναγνώριση των Ορίων και Χαρτογράφηση του Υγροτοπικού Συμπλέγματος της Λιμνοθάλασσας Μουστου και της Ευρύτερης Περιοχής της.** Ελένη Φυτώκα, Λένα Χατζηιορδάνου, Παναγιώτης Δημόπουλος, [Αργύρης Μπόγλης](#)
- **Φυτοκοινωνιολογική Έρευνα του Υγροτοπικού Συμπλέγματος της Λιμνοθάλασσας Μουστου και της Ευρύτερης Περιοχής της.** Παναγιώτης Δημόπουλος, Ιωάννης Μπαζός, Ελένη Φυτώκα, Δημήτρης Μήλιος, [Αργύρης Μπόγλης](#)

Με δεδομένη την ύπαρξη υλικού από τα προγράμματα παρακολούθησης που υλοποιήθηκαν κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και αναμένοντας την υλοποίηση των διαχειριστικών δράσεων της νέας προγραμματικής περιόδου, το προσωπικό του Τμήματος θέτει ως στόχο την ανάδειξη της εργασίας πεδίου και σε συνεργασία με τους συνεργαζόμενους ερευνητές να

παρουσιαστεί η μοναδική βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής στην επιστημονική κοινότητα.

Λειτουργίες παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής των μέτρων προστασίας

Αναμένοντας την οριστική εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ), των σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο Φορέας Διαχείρισης θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να αξιολογεί την εφαρμογή των υφιστάμενων μέτρων προστασίας, όπως αυτά περιγράφονται στο Κεφάλαιο 1 του παρόντος.

Η επιτήρηση της Προστατευόμενης Περιοχής ευθύνης του Φορέα από το προσωπικό φύλαξης συχνά αποκαλύπτει εγκαταστάσεις και δραστηριότητες που υποβαθμίζουν το περιβάλλον. Το επιστημονικό προσωπικό θα συνεχίζει:

- Επικουρία των αρμοδίων διοικητικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Σύνταξη αναφορών προς αρμόδιες υπηρεσίες για την αναστολή ή ματαίωση επιβαρυντικών για την προστατευόμενη περιοχή δραστηριοτήτων, έργων και την απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- Διενέργεια αυτοψιών σε εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες, ιδίως όταν πιθανολογείται ότι η λειτουργία τους υποβαθμίζει το περιβάλλον, η σύνταξη σχετικών εκθέσεων, που κοινοποιούνται στις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές και η εισήγηση των επιβλητέων κυρώσεων ή άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

Τέλος, σε περιπτώσεις δράσεων, έργων ή και παραβάσεων που προϋποθέτουν τη γνωμοδότηση διαφορετικών υπηρεσιών και φορέων, το επιστημονικό προσωπικό θα συνεχίσει να διενεργεί αυτοψίες σε συνεργασία με προσωπικό των υπηρεσιών και των φορέων αυτών, με σκοπό την πληρέστερη γνωμοδότηση επί των συγκεκριμένων θεμάτων που εξετάζονται και την κάλυψη όλων των πιθανών περιβαλλοντικών -και όχι μόνο- πτυχών τους.

Γνωμοδοτήσεις έργων

Ο Φορέας Διαχείρισης θα συνεχίσει να παρέχει τεκμηριωμένες γνωμοδοτήσεις για όλες τις εκδιδόμενες κανονιστικές ή ατομικές διοικητικές πράξεις, στο πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων που εμπíπτουν στις περιοχές ευθύνης του φορέα.

Σύνταξη ετήσιου προγράμματος δράσης

Βασική αρμοδιότητα του Φορέα είναι η σύνταξη του ετήσιου προγράμματος δράσης προστασίας και διαχείρισης. Ο προγραμματισμός των δράσεων προστασίας διευκολύνει την εύρυθμη και αποτελεσματικότερη λειτουργία καθώς: α) Είναι γνωστές και προκαθορισμένες οι επόμενες δράσεις ώστε να προγραμματιστούν εγκαίρως και να εκτελεστούν σωστά, β) Μπορεί να αξιολογηθεί το επιστημονικό προσωπικό σε σχέση με την υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων, γ) Ο προγραμματισμός διευκολύνει την τροποποίηση του προγράμματος δράσεων σε περιπτώσεις που διαπιστώνεται η ανάγκη διορθωτικών κινήσεων με σκοπό την ορθότερη επίτευξη των στόχων.

Υποβολή προτάσεων για την ανάληψη εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων

Ο Φορέας προσδοκά την συνεργασία με εθνικούς κυρίως φορείς –αλλά και διεθνείς αν αυτό είναι δυνατό- με σκοπό τον από κοινού σχεδιασμό και υποβολή προτάσεων για ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης. Οι προτάσεις θα σχετίζονται με την προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των προστατευόμενων αντικειμένων του Φορέα.

Μηχανοργάνωση / τεκμηρίωση

Το προσωπικό του Φορέα θα συνεχίσει και το 2019 την εκτεταμένη χρήση των νεώτερων τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών για τις λειτουργίες και δράσεις του Φορέα, αλλά και τη συνεχή ενημέρωσή του για τις νέες δυνατότητες που αυτές δίνουν, προτείνοντας σε κάθε περίπτωση που αυτό κρίνεται σκόπιμο την υιοθέτησή τους.

Το προσωπικό που κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις επί της μηχανοργάνωσης θα εξακολουθήσει να παρέχει μηχανογραφική υποστήριξη στο Φορέα α) υποστηρίζοντας τις διαδικασίες προμήθειας του απαραίτητου εξοπλισμού σε λογισμικό και υλικό, β) μεριμνώντας για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του όλου μηχανογραφικού συστήματος του Φορέα και την τεκμηρίωση και συντήρηση των εφαρμογών, γ) αναπτύσσοντας εφαρμογές ανάλογα με τις ανάγκες, δ) μεριμνώντας για την ασφάλεια και προστασία των αποθηκευμένων πληροφοριών τους από τυχόν δυνατότητες μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης.

Ενημέρωση κοινού

Μέσα στα έτη 2013-2014 ενεργοποιήθηκε μια πρωτοβουλία ανάδειξης της σπάνιας βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής μέσω ηλεκτρονικής ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του κοινού. Η δράση αυτή περιλάμβανε την εβδομαδιαία αποστολή δελτίων τύπου προς μέσα ενημέρωσης (έντυπα και ηλεκτρονικά) με θέμα ένα είδος πανίδας. Η προστατευόμενη περιοχή «φιλοξενεί» έναν μεγάλο αριθμό σημαντικών ειδών πανίδας, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ικανότητες και οικολογική σημασία, τα οποία παρουσιάζουν ενδιαφέρον και μέσω των δελτίων τύπων έγινε προσπάθεια να παρουσιαστούν είδη που ο αναγνώστης μπορεί εύκολα να παρατηρήσει τη συγκεκριμένη εποχή στην προστατευόμενη περιοχή. Ίσως στο μέλλον επανέλθει μια ανάλογη δράση, που σκοπό έχει την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού. Επίσης, το Τμήμα ενημερώνει τους πολίτες με κάθε σημαντική είδηση που σχετίζεται με το περιβάλλον (πχ. παγκόσμιες ημέρες) και την δημόσια ασφάλεια (πχ. γρίπη πτηνών, πανώλη χοίρων).

Παράλληλα θα συνεχιστεί και η ενημέρωση του κοινού από το Τμήμα μέσω των παρουσιάσεων που έχει δημιουργήσει για τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής γενικότερα, σε επισκέψεις σχολείων και άλλων οργανωμένων και μη επισκέψεων στα ΚΕ του ΦΔ.

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ, ΜΑΙΝΑΛΟΥ & ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001
Τηλ. 27550 22021 Φαξ. 27550 22806
@: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr